

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 194/2023-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Dudíťa a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], právne zastúpených advokátom JUDr. Marekom Radačovským, Žriedlová 3, Košice, proti postupu Okresného súdu Námestovo v konaniach vedených pod sp. zn. 3 C 12/2021 a sp. zn. 8 C 27/2011, postupu Krajského súdu v Žiline v konaniach vedených pod sp. zn. 7 Co 403/2011, sp. zn. 7 Co 16/2021 a sp. zn. 7 Co 112/2022 a postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaniach vedených pod sp. zn. 3 Cdo 301/2012 a sp. zn. 3 Cdo 52/2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia označení v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 8. februára 2023 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Námestovo (ďalej len „okresný súd“) v napadnutých konaniach označených v záhlaví tohto uznesenia, postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v napadnutých konaniach označených v záhlaví tohto uznesenia a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v napadnutých konaniach označených v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovatelia súčasne požadujú uloženie príkazu okresnému súdu konať v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 12/2021 bez zbytočných

prieťahov, ako aj priznanie primeraného finančného zadostučinenia v sume každému zo sťažovateľov po 15 000 eur a priznanie náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovatelia ako žalobcovia sa v konaní vedenom okresným súdom pôvodne pod sp. zn. 8 C 27/2011 ako pozostalé blízke osoby po obeti dopravnej nehody na základe žaloby domáhali proti [REDAKOVANÉ] ako vodičovi motorového vozidla (ďalej len „žalovaný“) a obchodnej spoločnosti KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group (ďalej len „žalovaná“), náhrady nemajetkovej ujmy v sume 33 194 eur s príslušenstvom z titulu protiprávneho konania žalovaného. Okresný súd čiastočným rozsudkom č. k. 8 C 27/2011 z 21. septembra 2011 (ďalej len „čiastočný rozsudok z 21. septembra 2011“) žalobu proti žalovanej a návrh na prerušenie konania zamietol.

3. Rozsudkom krajského súdu č. k. 7 Co 403/2011 z 27. júna 2012 (ďalej len „rozsudok z 27. júna 2012“) bol čiastočný rozsudok okresného súdu z 21. septembra 2011 potvrdený, odvolanie žalovaného odmietnuté a zároveň bolo proti rozsudku odvolacieho súdu pripustené dovolanie. Dovolanie bolo rozsudkom najvyššieho súdu č. k. 3 Cdo 301/2012 z 31. marca 2016 (ďalej len „rozsudok z 31. marca 2016“) zamietnuté.

4. Proti rozsudku najvyššieho súdu z 31. marca 2016 sťažovatelia podali ústavnú sťažnosť, o ktorej rozhodol ústavný súd nálezom č. k. II. ÚS 695/2017 z 5. decembra 2018 tak, že vyslovil porušenie práv sťažovateľov na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 301/2012 a rozsudkom z 31. marca 2016, pričom citované rozhodnutie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

5. Po vrátení veci najvyššiemu súdu tento uznesením č. k. 3 Cdo 52/2019 z 29. októbra 2020 rozsudok krajského súdu z 27. júna 2012 zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

6. Krajský súd vo veci opätovne rozhodol uznesením č. k. 7 Co 16/2021 zo 14. apríla 2021 tak, že čiastočný rozsudok okresného súdu z 21. septembra 2011 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

7. Okresný súd následne rozsudkom č. k. 3 C 12/2021 z 28. septembra 2021 (ďalej len „rozsudok z 28. septembra 2021“) zaviazal žalovaných zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobkyni 1 sumu 15 000 eur a žalobcom 2 až 5 sumu každému po 3 000 eur, vo zvyšku žalobu zamietol a žalovaným uložil povinnosť zaplatiť žalobcom náhradu trov konania.

8. Rozsudkom krajského súdu č. k. 7 Co 112/2022 z 26. októbra 2022 (ďalej len „rozsudok z 26. októbra 2022“) bol rozsudok okresného súdu z 28. septembra 2021 zmenený tak, že žalovaným bola uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni 1 sumu 15 000 eur, žalobcovi 2 sumu 3 000 eur, žalobcovi 3 sumu 3 000 eur, žalobcovi 4 sumu 3 000 eur, žalobcovi 5 sumu 3 000 eur s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného. Rozsudok okresného súdu z 28. septembra 2021 bol rozsudkom krajského súdu z 26. októbra 2022 vo výroku o trovách konania potvrdený a zároveň bol žalobcom proti žalovaným priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Rozsudok krajského súdu z 26. októbra 2022 nadobudol právoplatnosť 15. decembra 2022.

9. Dňa 24. januára 2023 okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľov (žalobcov) na predloženie vyúčtovania trov konania vrátane trov právneho zastúpenia v stanovenej lehote, v rámci ktorej právny zástupca nereagoval.

10. Dňa 24. februára 2023 okresný súd právneho zástupcu vyzval vo veci predloženia vyúčtovania trov konania opätovne. Na opakovanú výzvu právny zástupca reagoval podaním doručeným 28. februára 2023, v ktorom uviedol vyúčtovanie trov právneho zastúpenia. Okresný súd následne uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom č. k. 3 C 12/2021 z 10. marca 2023 (ďalej len „uznesenie z 10. marca 2023“) žalovaným uložil povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť sťažovateľom trovy prvoinštančného konania v sume 489,33 eur a žalovanej uložil povinnosť nahradiť sťažovateľom trovy odvolacieho konania v sume 287,83 eur. Uznesenie okresného súdu z 10. marca 2023 sa v súčasnosti doručuje sporovým stranám.

II.

Argumentácia sťažovateľov

11. Sťažovatelia argumentujú, že konanie je právoplatne skončené v časti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy sťažovateľov, ale stále prebieha vo veci náhrady trov konania, konanie teda „ešte stále trvá a nie je skončené“. Od podania žaloby 9. novembra 2010 uplynulo 12 rokov a 1 mesiac, pričom do dnešného dňa nie je právoplatne rozhodnuté o trovách konania.

12. Sťažovatelia namietajú, že vec nie je fakticky a ani právne zložitá, keďže o základe nároku a následne o sume náhrady nemajetkovej ujmy bolo možné rozhodnúť v zásade do 3 rokov.

13. Sťažovatelia ďalej zdôrazňujú, že počas celého konania pred okresným súdom, krajským súdom a najvyšším súdom vystupovali aktívne a svojim konaním sa snažili prispieť k rýchlemu rozhodnutiu veci.

14. Konanie pred všeobecnými súdmi, ktoré trvá viac ako 9 rokov, predstavuje zbytočné priťahy. Okresný súd, krajský súd a najvyšší súd vydávali nezákonné rozhodnutia vo veci, pričom najvyšší súd mal v čase rozhodovania o dovolaní k dispozícii rozsudok Súdneho dvora Európskej únie, ktorý mal na danú vec aplikovať. Nekonal tak a dovolanie dokonca zamietol a opätovne predĺžil napadnuté konanie, pričom už samotné konanie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 301/2012 trvalo neprimerane dlho.

15. Sťažovatelia argumentujú, že aj konanie pred ústavným súdom, ktoré trvalo 2 roky, zavinili všeobecné súdy, a preto sa musí považovať za priťah v konaní. Poukazujú aj na citlivosť danej veci, keď náhrada nemajetkovej ujmy bola žalovaná v súvislosti s tragickým usmrtením manžela a otca sťažovateľov, ktoré zavinila cudzia osoba. Takáto neskorá spravodlivosť nie je pre nich spravodlivosťou a neplní spoločenský a zákonný účel.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

16. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka existencie zbytočných priťahov v napadnutých konaniach vedených okresným súdom, krajským súdom a najvyšším súdom vo veci žaloby podanej sťažovateľmi proti žalovaným, ktoré trvá od novembra 2010, keďže vo veci náhrady trov konania všeobecné súdy dosiaľ nerozhodli.

17. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

18. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

19. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu alebo iného štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu. Na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy preto nestačí, aby súd alebo štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05).

20. Podľa judikatúry ústavného súdu dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť je aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, I. ÚS 117/05, I. ÚS 225/05, II. ÚS 272/06).

21. Sťažovatelia okrem všeobecných tvrdení o tom, že konanie vo veci nimi podanej žaloby začalo v roku 2010, zdôrazňujú, že vec nie je skončená z dôvodu, že okresný súd nerozhodol vo veci náhrady trov konania.

22. Zo zistení ústavného súdu obsiahnutých v podstatnom v časti I tohto uznesenia vyplýva, že vo veci žaloby bolo rozhodnuté meritorne rozsudkom krajského súdu z 26. októbra 2022, ktorý v spojení s rozhodnutím prvoinštančným nadobudol právoplatnosť 15. decembra 2022. Uvedeným dňom bolo právoplatne rozhodnuté nielen o merite veci (nárok na náhradu nemajetkovej ujmy), ale aj o nároku na náhradu trov konania.

23. V rámci posúdenia času uplatnenia ústavných práv ústavný súd prihliada aj na judikatúru ESLP, ktorá priznáva význam až právoplatne skončenej veci (Sirotnák proti Slovenskej republike, rozsudok ESLP z 21. 12. 2010, sťažnosť č. 30633/06; Bubláková proti Slovenskej republike, rozsudok ESLP z 15. 2. 2011, sťažnosť č. 17763/07, bod 17, m. m. II. ÚS 129/2022).

24. Súčasťou stabilnej judikatúry ústavného súdu je aj názor, podľa ktorého sa ochrana základnému právu poskytuje len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 116/02, IV. ÚS 637/2013). Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súde už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, keďže konanie pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (m. m. IV. ÚS 527/2020).

25. S prihliadnutím na zistenia konštatované v bode 22 tohto uznesenia ústavný súd uzatvára, že ústavná sťažnosť sťažovateľov bola podaná po právoplatnom skončení konania v merite veci vrátane nároku na náhradu trov konania (8. februára 2023). Právna neistota sťažovateľov bola preto v otázkach nároku vo veci samej a základu nároku na náhradu trov konania odstránená právoplatnosťou meritórneho rozhodnutia v decembri 2022, a to ešte pred podaním ústavnej sťažnosti, čo zakladá dôvod na odmietnutie časti ústavnej sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej.

26. V čase podania ústavnej sťažnosti zostalo pre sťažovateľov v stávke rozhodovanie vo veci stanovenia sumy náhrady trov konania, ktoré je v súlade s § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku naviazané na právoplatnosť rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, pričom rozhodovanie v danej veci je vyhradené výlučne súdu prvej inštancie, t. j. okresnému súdu.

27. Súčasťou stabilnej judikatúry ústavného súdu vo veciach namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je aj tvrdenie o tom, že porušenie tohto základného práva sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti veci, pričom sa prihliada aj na predmet konania a jeho význam pre sťažovateľa (m. m. II. ÚS 32/02, III. ÚS 445/2020).

28. Konanie o stanovení sumy náhrady trov konania (ktoré v čase podania ústavnej sťažnosti bolo v stávke) je v pomere ku konaniu vo veci samej konaním akcesorickým, keďže sa v ňom nerieši samotné meritum. Ústavný súd preto pri hodnotení ústavnej intenzity dĺžky konania prihliada aj na túto skutočnosť a ústavnoprávnu intenzitu porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v takýchto prípadoch posudzuje reštriktívne (IV. ÚS 569/2018, IV. ÚS 233/2022). Rozhodovanie o trovách konania je teda druhotné vo vzťahu k rozhodovaniu o merite veci, ktoré je primárne spôsobilé nastoliť stav právnej istoty strán v konaní (m. m. IV. ÚS 248/2008, III. ÚS 125/2010, I. ÚS 134/2016, IV. ÚS 498/2018, II. ÚS 249/2021).

29. Z prehľadu procesných úkonov (body 9 a 10 tohto uznesenia) pritom vyplýva, že po nadobudnutí právoplatnosti meritórneho rozhodnutia (december 2022) okresný súd v primeranom čase jedného mesiaca vyzval právneho zástupcu na predloženie vyúčtovania trov právneho zastúpenia a na túto výzvu právny zástupca reagoval po opätovnej urgencii podaním 28. februára 2023, pričom okresný súd následne vo veci stanovenia sumy náhrady trov konania rozhodol rozhodnutím vydaným vyšším súdnym úradníkom 10. marca 2023, ktoré okresný súd v súčasnosti doručuje stranám v spore. Z prehľadu procesných úkonov vykonaných vo veci stanovenia sumy náhrady trov konania nemožno podľa názoru ústavného súdu identifikovať nečinnosť či nesústredenú činnosť, ktorá by dovoľovala prijať záver o existencii zbytočných prietáhov v súvislosti s rozhodovaním o sume náhrady trov konania.

30. S prihliadnutím na už uvádzané skutočnosti, berúc do úvahy to, že v čase podania ústavnej sťažnosti bola vec sťažovateľov v merite veci (nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a nároku na náhradu trov konania) právoplatne skončená, čím bola odstránená týmto nárokom zodpovedajúca právna neistota, zohľadňujúc skutočnosť, že konanie okresného súdu vo veci stanovenia sumy náhrady trov konania je plynulé bez možnosti identifikácie nečinnosti či nesústredenej a neefektívnej činnosti okresného súdu, ústavný súd konštatuje, že v postupe vo veci konajúcich súdov nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Z uvedeného dôvodu bola ústavná sťažnosť vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote postupom okresného

súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu v napadnutých konaniach odmietnutá z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

31. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, zaoberať sa ďalšími návrhmi v nej uplatnenými stratilo svoje opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. marca 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu